NORAKSTS
Lieta Nr.AA170-063/7
Lieta Nr.AA 43-1813-07/17

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2007.gada 22.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Amona,
tiesneses S.Kanenberga un U.Mihailova

piedaloties pieteicēja - sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Ozoldārzi K" pārstāvim *U.B.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes - Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvim Raimondam Koņuševskim

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Ozoldārzi K" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2002.gada 7.augusta lēmuma Nr.19/17047 atcelšanu daļā par papildus samaksai budžetā noteikto pievienotās vērtības nodokli 8541,15 latiem un soda naudu 8541,15 latiem, sakarā ar Valsts ieņēmumu dienesta apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2003.gada 8.janvāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk - VID) Valmieras rajona nodaļa no 2001.gada 21.septembra līdz 2001.gada 22.oktobrim sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Ozoldārzi K" (turpmāk - SIA "Ozoldārzi K" jeb pieteicējs) veica pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk arī - PVN) auditu par periodu no 2000.gada 21.septembra līdz 2001.gada 31.augustam. Ar VID Valmieras rajona nodaļas Audita daļas 2001.gada 22.oktobra lēmumu Nr. 6-8/57 pieteicējam noteikti papildus maksājumi budžetā 6617,52 latu apmērā. Pieteicējs šo lēmumu apstrīdēja.

[2] VID Valmieras rajona nodaļa ar 2001.gada 21.novembra vēstuli informēja pieteicēju, ka sakarā ar Valsts policijas pieprasījumu tiks veikts atkārtots nodokļu audits.

VID Vidzemes reģionālās iestādes Nodokļu kontroles pārvaldes Audita daļa no 2001.gada 18.decembra līdz 2002.gada 18.martam pieteicējam veica atkārtotu PVN auditu par periodu no 2000.gada

21.septembra līdz 2001.gada 31.augustam. Pamatojoties uz audita rezultātiem, VID Vidzemes reģionālās iestādes Nodokļu kontroles pārvaldes Audita daļa ar 2002.gada 18.marta lēmumu Nr.93 pieteicējam noteica nomaksāt valsts budžetā PVN un soda naudu. Pieteicējs šo lēmumu apstrīdēja.

VID Vidzemes reģionālās iestāde ar 2002.gada 21.maija lēmumu grozīja apstrīdēto lēmumu. Pieteicējs apstrīdēja šo lēmumu.

VID ģenerāldirektors ar 2002.gada 7.augusta lēmumu Nr.19/17047 (turpmāk - Lēmums) atcēla reģionālās iestādes lēmumu daļā, atstājot to spēkā daļā par papildu PVN 8541,15 latiem un soda naudu tādā pašā apmērā.

[3] Pieteicējs Lēmumu daļā par papildus nodokļu un soda naudas uzrēķinu pārsūdzēja Rīgas pilsētas Centra rajona tiesā.

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2003. gada 8.janvāra spriedumu pieteikums apmierināts un Lēmums pārsūdzētajā daļā atcelts.

Par šo spriedumu VID iesniedza apelācijas sūdzību, kurā lūdz atstāt negrozītu pārsūdzēto Lēmumu un norāda, ka tiesa nav ņēmusi vērā un analizējusi Lēmumā norādītos argumentus.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2004.gada 13.septembra spriedumu pieteikums apmierināts un Lēmums tā pārsūdzētajā daļā atcelts.

Izskatot VID kasācijas sūdzību, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ar 2005.gada 11.janvāra spriedumu atcēla Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2004.gada 13.septembra spriedumu un nosūtīja lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.

Administratīvā apgabaltiesa ar 2006.gada 7.septembra spriedumu pieteikumu apmierināja daļā, atceļot Lēmumu daļā, ar kuru papildu samaksai budžetā noteikts PVN 7 362,87 lati un soda nauda tādā pašā apmērā, bet noraidīja par Lēmuma atcelšanu daļā, ar kuru papildu samaksai budžetā noteikts PVN 1 178,28 lati un soda nauda tādā pašā apmērā.

[4] Ar Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 13.marta spriedumu Administratīvās apgabaltiesas spriedums atcelts un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai tai pašai tiesai. Spriedumā norādīts turpmāk minētais.

[4.1] Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 23.panta pirmajā daļā ir ietverts tiesiskās paļāvības princips, kas ir viens no tiesiskas valsts pamatprincipiem un iekļauts arī Administratīvā procesa likuma 10.pantā. Tomēr tiesiskās paļāvības princips nav absolūts, tā darbība var tikt ierobežota ar tiesību normām, samērojot atsevišķa indivīda un sabiedrības intereses. Nodokļu kontroles gadījumā ar minēto normu privātpersonas

paļaušanās uz iestādes konsekvenci ir ierobežota ar gadījumu, kad atklājas fakti, kas liecina par dokumentu viltošanu, par krāpšanu vai citām krimināli sodāmām darbībām.

[4.2] Minētajā tiesību normā ietvertais tiesiskais apstāklis - attiecīgo faktu atklāšanās - nevar tikt interpretēts pārāk plaši. Lai iestātos normā minētie apstākļi - atkārtota nodokļu kontrole - jābūt atklātam kādam no normā minētajiem faktiem - dokumentu viltošana, krāpšana vai cita krimināli sodāma darbība. Šādam faktam jābūt atklātam attiecībā uz to uzņēmumu, kurā atkārtotā kontrole ir veicama. Iepriekš teiktais nenozīmē, ka minētos faktus nevarētu atklāt, pārbaudot cita uzņēmuma vai uzņēmēja darbību. Taču faktiem jābūt konkrētiem, tie nevar balstīties tikai uz pieņēmumu, ka, iespējams, tādi varētu atklāties.

Pretējā gadījumā, ja jebkuras aizdomas par iespējamām prettiesiskām darbībām tiks uzskatītas par faktu atklāšanos, minētā tiesību norma zaudēs savu jēgu un tiesiskās paļāvības principa darbība nepamatoti tiks pārāk ierobežota.

[4.3] Apgabaltiesai šajā lietā bija jānoskaidro, vai no policijas vēstules, uz kuras pamata tika uzsākts atkārtotais audits, ir secināms, ka ir atklājies kāds no iepriekš minētajiem apstākļiem. Jautājums par periodu, kādā attiecīgais fakts ir atklājies, ir sekundārs un noskaidrojams tikai tad, ja pozitīvi atbildēts uz jautājumu par atklājušos faktu.

[5] Pieteicēja pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu uzturēja un apelācijas sūdzību neatzina, paskaidrojot, ka VID attiecībā uz pieteicēju nebija konstatējis nekādus faktus, kas pieļautu atkārtota audita veikšanu.

VID pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina, uzturēja apelācijas sūdzību un paskaidroja, ka audits tika uzsākts 2001.gada 18.decembrī. Valmieras rajona policijas pārvalde vēstuli par kriminālllietas ierosināšanu rakstīja, pamatojoties uz konstatētajiem faktiem, tāpēc tiesai būtu no Valmieras rajona policijas pārvaldes jāpieprasa tās savāktie fakti un informācija kriminālllietā. Tiesas sēdē lūgums par papildus informācijas pieprasīšanu tika noraidīts.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījusi lietas materiālus un tiesas sēdē noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku pārstāvju paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteikums ir apmierināms, bet VID apelācijas sūdzība nav pamatota.

[7] Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 23.panta pirmās daļas otrais teikums noteic, ka gadījumā, ja uzņēmumā notikusi nodokļu administrācijas kontrole, tad tās atzinums ir galīgs un var tikt pārskatīts

vienīgi tad, ja atklājas fakti, kas liecina par dokumentu viltošanu, par krāpšanu vai citām krimināli sodāmām darbībām.

VID Valmieras rajona nodaļas veiktais SIA "Ozoldārzi K" PVN audits par periodu no 2000.gada 21.septembra līdz 2001.gada 31.augustam tika pabeigts 2001.gada 22.oktobrī, kad ar lēmumu Nr.6-8/57 SIA "Ozoldārzi K" tika noteikti papildus maksājumi budžetā 6617,52 latu apmērā.

[8] Ar Valmieras rajona policijas pārvaldes 2001.gada 19.novembra vēstuli Nr.3/13-5791 (lietas 2.sējuma 111.lapa) VID Valmieras rajona nodaļas direktore informēta, ka 2001.gada 12.martā Valmieras rajona policijas pārvaldē tika ierosināta krimināllieta Nr.1130015201 pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas un 15.panta ceturtajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīmēm par SIA "DBS Holdings" direktora *L.Š.* mēģinājumu izkrāpt no valsts kases 20626,63 latus kā pārmaksātu PVN. Vēstulē norādīts, ka izmeklēšanas gaitā tiek veikta pārbaude par vairāku uzņēmumu, tostarp arī pieteicēja darbību. Sakarā ar to, ka šo uzņēmumu skaitā ietilpst arī pieteicējs, vēstulē VID lūgts veikt pieteicējam atkārtotu nodokļu auditu par laika periodu no 1999.gada 25.janvāra līdz 2001.gada 1.janvārim.

VID Valmieras rajona nodaļa ar 2001.gada 21.novembra vēstuli Nr.1-42/10280 (lietas 1.sējuma 90.lapa) informēja pieteicēju, ka pamatojoties uz Valmieras rajona policijas pārvaldes 2001.gada 19.novembra pieprasījumu Nr.3/13-5791 laika periodā no 2001.gada 21.novembra līdz 14.decembrim sakarā ar Valsts policijas pieprasījumu pieteicējam tiks veikts atkārtots nodokļu audits.

VID Vidzemes reģionālās iestādes Nodokļu kontroles pārvaldes audita daļas priekšniece ar 2001.gada 18.decembra lēmumu Nr.31 norīkojusi un pilnvarojusi auditori no 2001.gada 18.decembra līdz 14.janvārim veikt SIA "Ozoldārzi K" PVN auditu par laika posmu no 2000.gada 21.septembra līdz 2001.gada 31.augustam (lietas 2.sējuma 200.lapa).

Ar Valmieras rajona policijas pārvaldes 2001.gada 20.decembra vēstuli Nr.3/13-6357 (lietas 2.sējuma 201.lapa) VID Valmieras rajona nodaļas direktore informēta, ka saņemtie materiāli par SIA "Ozoldārzi K" amatpersonas nelikumīgo darbību ir izskatīti un pieņemts lēmums ierosināt krimināllietu pēc Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā un 15.panta ceturtajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīmēm.

[9] Izvērtējot iepriekš minētos dokumentus, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka vienīgais dokuments, kas VID Valmieras rajona nodaļā bija saņemts līdz vēstules par atkātotu auditu nosūtīšanai pieteicējam un līdz lēmuma Nr.31 pieņemšanai par konkrētas auditores

norīkošanu un pilnvarošanu atkārtota audita veikšanai, bija Valmieras rajona policijas pārvaldes 2001.gada 19.novembra vēstule.

Valmieras rajona policijas pārvaldes 2001.gada 20.decembra vēstule VID Valmieras rajona nodaļā saņemta tikai 2001.gada 21.decembrī, t.i., pēc atkārtotā audita uzsākšanas un tāpēc tā nevar tikt vērtēta kā atkārtota audita uzsākšanas pamatojums. To apstiprina arī atkārtotā audita pārskats un uz tā pamata pieņemtie lēmumi - neviens no tiem nesatur atsauci uz vēl kādu citu informāciju, izņemot to, kas minēta policijas 2001.gada 21.novembra vēstulē.

[10] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 150.panta otro daļu iestāde var atsaukties tikai uz tiem pamatojumiem, kas minēti administratīvajā aktā. Saskaņā ar šā likuma 250.panta otro daļu tiesa, vērtējot administratīvā akta tiesiskumu, spriedumā ņem vērā tikai to pamatojumu, ko iestāde ietvērusi administratīvajā aktā.

Ņemot vērā šo regulējumu, Administratīvā apgabaltiesa tiesas sēdē noraidīja VID pārstāvja lūgumu par papildus informācijas pieprasīšanu no Valmieras rajona policijas pārvaldes. Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka informācijai par konkrētu faktu atklāšanos bija jābūt VID rīcībā jau tajā brīdī, kad tika izlemts jautājums par atkārtota audita uzsākšanu. Atkārtota audita veikšana nav pamatojama ar tādu informāciju, kas iegūta tikai lietas izskatīšanas laikā tiesā. Pretējā gadījumā likuma "Par nodokļiem un nodevām" 23.panta pirmajā daļā noteiktie izņēmuma gadījumi, kuros privātpersonu nesargā tiesiskā paļāvība uz sākotnējā audita rezultātiem un kuri ir jākonstatē nodokļu administrācijai, tiktu nepamatoti paplašināti.

[11] Izvērtējot Valmieras rajona policijas pārvaldes 2001.gada 21.novembra vēstuli, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka minētajā vēstulē norādītie apstākļi - tas, ka ierosināta krimināllieta par SIA "DBS Holdings" direktora *L.Š.* mēģinājumu izkrāpt no valsts kases naudu kā pārmaksāto PVN un tas, ka izmeklēšanas gaitā tiek veikta pārbaude par vairāku uzņēmumu, tostarp arī pieteicēja darbību, nenorāda uz konkrētiem faktiem attiecībā uz pieteicēju, kas būtu atklājušies sakarā ar ierosināto krimināllietu. No paša fakta, ka ierosināta krimināllieta par citas sabiedrības direktora darbībām, pats par sevi neizriet secinājums, ka policija būtu konstatējusi arī to, ka pieteicējs ir viltojis dokumentus, nodarbojies ar krāpšanu vai kādu citu krimināli sodāmu darbību. Tas, ka par SIA "Ozoldārzi K" darbību tiek veikta pārbaude pret citu personu ierosinātas krimināllietas ietvaros, nenozīmē, ka SIA "Ozoldārzi K" darbībā jau ir konstatētas krimināli sodāmas darbības.

Administratīvā apgabaltiesa secina, ka no minētās vēstules neizrietēja neviens likuma "Par nodokļiem un nodevām" 23.panta pirmajā daļā norādītais fakts, kas ļautu nodokļu administrācijai veikt atkārtotu

auditu. Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa secina, ka uz atkārtotā nodokļu audita pamata ar Lēmumu noteiktais pievienotās vērtības nodokļa uzrēķins 8541,15 latu apmērā un soda nauda 8541,15 latu apmērā nav tiesisks un Lēmums šajā daļā ir atceļams.

Ņemot vērā iepriekš secināto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums ir pamatots un tiesisks.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

apmierināt sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Ozoldārzi K" pieteikumu.

Atcelt ar tā pieņemšanas dienu Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2002.gada 7.augusta lēmumu Nr.19/17047 daļā par sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Ozoldārzi K" papildus samaksai budžetā noteikto pievienotās vērtības nodokli 8541,15 latiem un soda naudu 8541,15 latiem.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja (paraksts) I.Amona

Tiesneses (paraksts) S.Kanenberga

(paraksts) U.Mihailova

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese I.Amona
Rīgā, 2007.gada 22.jūnijā